

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 411/2019-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. októbra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej, zo sudcov Miroslava Duriša a Mojmíra Mamojku (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], toho času vo výkone trestu v Ústave na výkon trestu odňatia slobody [REDACTED], vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práv podľa čl. 2 ods. 1 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 14 ods. 5 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 35 T 190/2014 z 31. mája 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) bola 5. augusta 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], toho času

vo výkone trestu v Ústave na výkon trestu odňatia slobody [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práv podľa čl. 2 ods. 1 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „protokol č. 7“) a podľa čl. 14 ods. 5 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „medzinárodný pakt“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 35 T 190/2014 z 31. mája 2019 (ďalej len „namietaný postup“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd rozsudkom z 26. novembra 2014 schválil v zmysle § 331 až § 335 Trestného poriadku dohodu o vine a treste, prostredníctvom ktorej bol sťažovateľ odsúdený zo spáchania zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. d) Trestného zákona, bol mu uložený trest odňatia slobody (dĺžku trestu sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nešpecifikoval) so zaradením do maximálneho stupňa stráženia a zároveň mu bol uložený ochranný dohľad na dobu 3 rokov. Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu 24. mája 2019 odvolanie, o ktorom rozhodol okresný súd prípisom z 31. mája 2019 tak, že poukázal na § 334 ods. 4 Trestného poriadku, podľa ktorého ak súd dohodu o vine a treste schváli, potvrdí to rozsudkom, ktorý verejne vyhlási. Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie ani dovolanie okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Okresný súd ďalej uviedol, že týmto považuje sťažovateľovo podanie za vybavené.

3. Poukazujúc na viaceré ustanovenia Trestného poriadku, sťažovateľ zhodnotil, že popísaný postup okresného súdu považuje za postup porušujúci ním označené práva, keďže podľa jeho názoru predseda senátu konal v rozpore s ustanoveniami týkajúcimi vybavenia odvolania a daným prípisom sťažovateľovi „*zahatal cestu k odvolaciemu súdu*“, porušil právo na zákonného odvolacieho sudcu, ktorý jediný má právo rozhodnúť o odvolaní vrátane jeho odmietnutia pre neprípustnosť. Sťažovateľ je ďalej toho názoru, že namietaný prípis má atribúty zamietavého rozhodnutia, pričom o odvolaní sa rozhoduje výlučne uznesením.

4. Sťažovateľ sa domnieva, že v rozsudku okresného súdu bol nesprávne poučený o možnosti podania odvolania v zmysle Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a medzinárodného paktu, ktoré majú prednosť pred zákonom a ústavou. Sťažovateľ ďalej v podstatnom uviedol, že podľa Trestného poriadku pre nesprávne poučenie nemôže byť odvolanie zamietnuté ako oneskorené a podľa dohovoru a medzinárodného paktu nemôže byť odmietnuté ani pre neprípustnosť.

5. Sťažovateľ v ďalšej časti ústavnej sťažnosti žiadal o pridelenie advokáta na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom. Svoju požiadavku odôvodnil tým, že *„vo výkone trestu nemám možnosti dovoliť si právneho zástupcu“*.

6. Na základe uvedenej sťažnostnej argumentácie sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie a vydal predbežné opatrenie, ktorým sťažovateľa do jeho meritórneho rozhodnutia prepustí na slobodu prerušením výkonu trestu odňatia slobody. Následne žiadal ústavný súd, aby nálezom vyslovil porušenie ním označených základných práv podľa ústavy, listiny, protokolu a medzinárodného paktu. Ďalej žiadal, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu a následne Krajskému súdu v Žiline konať o podanom odvolaní a zrušil doložku právoplatnosti rozsudku okresného súdu. Sťažovateľ zároveň žiadal o priznanie finančného zadost'učinenia v sume 100 000 €.

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

7. Podľa čl. 124 ústavy Ústavný súd Slovenskej republiky je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až I § 3 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251.

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania podanému navrhovateľom, ktorý musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, musí byť pripojené plnomocenstvo na zastupovanie navrhovateľa advokátom. V plnomocenstve sa musí výslovne uviesť, že navrhovateľ udeľuje zvolenému advokátovi splnomocnenie na zastupovanie pred ústavným súdom.

13. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

14. Ústavný súd po preskúmaní sťažovateľovho podania konštatuje, že toto nespĺňa všetky zákonom predpísané náležitosti, aby mohlo byť prijaté na ďalšie konanie a aby sa o ňom mohlo meritórne rozhodovať. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľ nesplnil podmienku povinného právneho zastúpenia advokátom vyplývajúcu z už citovaného § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde, keďže k ústavnej sťažnosti nepripojil splnomocnenie na zastupovanie advokátom v konaní pred ústavným súdom. Sťažovateľ síce požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, svoju žiadosť však náležite neodôvodnil tak, ako si to vyžaduje už citovaný § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Sťažovateľ v súvislosti s prípadným ustanovením právneho zástupcu uviedol len to, že *„vo výkone trestu nemá možnosti dovoliť si právneho zástupcu“*. Z uvedeného je zrejmé, že nesplnil podmienku týkajúcu sa deklarovania jeho majetkových pomerov tak, ako si to vyžaduje § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd po preskúmaní podania rovnako konštatuje, že nebola splnená ani druhá podmienka pre ustanovenie právneho zástupcu, keďže v sťažovateľovom prípade ide o zrejmé bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (pozri body 20 až 24 tohto uznesenia).

15. Ústavný súd zároveň poukazuje aj na § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak.

16. V nadväznosti na uvedené ústavný súd konštatuje, že návrh rozhodnutia (petit), ktorý skoncipoval sťažovateľ v záverečnej časti ústavnej sťažnosti, vykazuje viaceré nedostatky, ktoré bránia ústavnému súdu prijať ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie. Ústavný súd v danej súvislosti už vo svojej judikatúre opakovane vyslovil, že návrh rozhodnutia (petit) musí byť vymedzený presne, určito a zrozumiteľne, teda takým spôsobom, aby mohol byť východiskom pre rozhodnutie ústavného súdu vo veci (m. m. II. ÚS 37/02, III. ÚS 17/03, III. ÚS 234/04). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní

zistí, že návrh na rozhodnutie uvedené požiadavky nespĺňa, môže takúto ústavnú sťažnosť odmietnuť pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

17. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti ako odporcu označil výlučne okresný súd, o čom svedčí aj podstata jeho sťažnostnej argumentácie. V petite sťažnosti však požadoval, aby ústavný súd okrem okresného súdu, ktorý má rozhodnúť o sťažovateľovom odvolaní, rovnako prikázal o sťažovateľovom odvolaní následne meritórne rozhodnúť aj Krajskému súdu v Žiline ako súdu odvolaciemu. Sťažovateľ rovnako požadoval, aby ústavný súd zrušil doložku právoplatnosti rozsudku okresného súdu sp. zn. 35 T 190/2014 z 26. novembra 2014 a prerušil výkon trestu sťažovateľa jeho prepustením na slobodu. Ústavný súd však konštatuje, že požiadavky sťažovateľa uvedené v petite jeho ústavnej sťažnosti sú nad rámec jeho právomoci vyplývajúcej z ústavy a zákona o ústavnom súde.

18. Poukazujúc na uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažovateľom predložený návrh rozhodnutia vo veci samej (petit) nie je vymedzený presne, určito a zrozumiteľne, teda takým spôsobom, aby mohol byť východiskom pre jeho rozhodnutie ústavného súdu v uvedenej veci. Z uvedeného dôvodu je formulovaný petit podanej ústavnej sťažnosti nevykonateľný.

19. Nadväzujúc na už uvedené ústavný súd konštatuje, že ústavná sťažnosť sťažovateľa neobsahuje všetky náležitosti predpísané zákonom o ústavnom súde, na základe ktorých by mohla byť prijatá na ďalšie konanie. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa po predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. b) a c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

20. Ústavný súd dáva do pozornosti, že v uvedenom prípade nevyužil možnosť danú § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde a nevyzval sťažovateľa na odstránenie formálnych nedostatkov podania, keďže aj v prípade splnenia formálnych náležitostí by ústavná sťažnosť nemohla byť prijatá na ďalšie konanie, keďže podľa právneho názoru ústavného súdu je zjavne neopodstatnená. Podstata sťažnostnej argumentácie totiž spočíva v tom, že sťažovateľ považuje právny názor okresného súdu o nemožnosti podania odvolania

v prípade uzatvorenia dohody o vine a treste, ktorý bol premietnutý do poučenia rozsudku a následného vydania prípisu z 31. mája 2019, za nesprávny. Sťažovateľ je toho názoru, že okresný súd nemal jeho podanie označené ako „*odvolanie*“ vybaviť prípisom s opätovným oznámením o nemožnosti podania odvolania, ale postúpiť spisový materiál krajskému súdu ako súdu odvolaciemu.

21. Ústavný súd pred samotnou analýzou ústavnej akceptovateľnosti postupu okresného súdu považuje za nevyhnutné poukázať na skutočnosť, že v zmysle svojej konštantnej judikatúry nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

22. Podľa § 334 ods. 4 Trestného poriadku ak súd dohodu o vine a treste schváli, potvrdí to rozsudkom, ktorý verejne vyhlási. Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie ani dovolanie okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c).

Podľa § 334 ods. 5 Trestného poriadku rozsudok nadobudne právoplatnosť vyhlásením.

23. Z citovaných ustanovení Trestného poriadku je zrejmé, že postup okresného súdu nemožno považovať za svojvoľný, arbitrárny, resp. taký, ktorý by nemal oporu v zákone,

keďže okresný súd postupoval v súlade s už citovanými ustanoveniami Trestného poriadku. Ústavný súd pripomína, že jednou z podmienok schválenia dohody o vine a treste bola kladná odpoveď sťažovateľa na otázku, či si uvedomuje, že ak súd prijme návrh na dohodu o vine a treste a vynesie rozsudok, ktorý nadobudne právoplatnosť vyhlásením, nebude možné proti tomuto rozsudku podať odvolanie.

24. Keďže v danom prípade bolo jednoznačne preukázané, že niet žiadnej spojitosti medzi postupom okresného súdu a namietaným porušením označených základných práv, je v danom prípade daný dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti aj podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

25. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ústavný súd nevyhovel žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu (§ 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15.októbra 2019

Jana Baricová
predsedníčka senátu